

Đòi hỏi chủ quyền của Việt Nam trên đảo Hoàng Sa (Paracel Islands) mà hiện nay Trung Quốc đang chiếm đóng, sẽ rất có thể dấy lên xung đột.

Hình (Economist): Biển Đông.

Trong 10 năm vừa qua, giới hàn lâm và những học giả về luật pháp có những cuộc tranh luận về mặt đất đai mà chủ chốt là ít người biết. Đó là chủ quyền trên mặt biển, đảo san hô, và những bãi cát trong vùng Biển Đông (South China Sea). Tuy nhiên, trong năm 2010, vùng biển này đã trở thành một vấn đề đáng chú ý. Trung Quốc tập luyện hải quân ở đây. Hoa Kỳ gửi hàng không mẫu hạm nguyên tử George Washington tuần tra khu vực này, kể cả cuộc viếng thăm Việt Nam đầu tiên của chính họ. Hoa Kỳ, Trung Quốc và những quốc gia Đông Nam Á ven biển tranh cãi về Biển Đông. Những cuộc tranh cãi này sẽ làm đình tại những cuộc đàm phán trong năm 2011.

Có bốn diễn biến gặp nhau ở vùng Biển Đông. Một là chính quyền Obama tái xác nhận vai trò của Hoa Kỳ với cách tiếp cận ngoại giao ở Á châu, một thứ là duy trì hòa bình, và cũng tác động đến việc một số quốc gia láng giềng của Trung Quốc. Thứ hai, Trung Quốc xác định là một cường quốc trong vùng. Thứ ba, Trung Quốc tăng cường biên phòng biển và hải quân sẽ được hỗ trợ về mặt công nghệ quân sự. Thứ tư, cho đến nay chưa tìm kiếm ra một diễn đàn nào hiệu quả để có thể đưa những tranh chấp ra bàn cãi và sau cùng có thể đi đến một giải pháp.

Trở lại khi đó ở Việt Nam, hàng không m&#u h&#m George Washington đã hoạt động ở ngoài khơi Nam Hàn. Hoa Kỳ ủng hộ lu&#n đi&#m của Nam Hàn – đ&#c h&# tr&# b&#i m&#t m&#t cu&#c đi&#u tra qu&#c t&# - theo đó, Bắc Hàn chịu trách nhiệm về việc đánh chìm chiếc h&#m Cheonan của Nam Hàn vào tháng 3, 2010. Đi&#u này đ&#t Hoa Kỳ vào vị thế đ&#i ngh&#ch với Trung Quốc khi qu&#c gia này t&#ch&#i không quy trách nhiệm cho m&#t đ&#ng minh lâu năm. Bắc Triều Tiên cũng đã đ&#a đ&#n m&#t cu&#c bi&#u d&#ng l&#c l&#ng h&#i quân b&#i c&# hai qu&#c gia ở ngoài h&#i ph&#n của Bắc và Nam Hàn. Trong năm 2011, sự căng thẳng gia tăng. Ngoài khác biệt về lập trường liên quan đến việc chi&#n h&#m Cheonan và chi&#n thu&#t thuy&#t ph&#c Bắc Hàn hủy bỏ vũ khí nguyên tử, hai n&#c s&# có hai đ&#ng l&#i khác nhau đ&#i với việc thay đ&#i c&#p lãnh đ&#o t&#i Bắc Hàn.

Căng thẳng có thể gay gắt hơn tại vùng Biển Đông so với với Nam Bắc Hàn. Việc Trung Quốc công bố lập trường coi Biển Đông là m&#t v&#n đ&# quan trọng chính như Tây Tạng và Đài Loan đã làm Hoa Kỳ quan ngại và đã khiến Hoa Kỳ xác định quy định qu&#c gia đ&#i với v&#n đ&# t&# do l&#u thông ở Biển Đông. Lập trường này đ&#c công bố trong nh&ng bu&#i h&#p ôn hòa và bình thường của Di&#n Đ&#n Qu&#c Gia Đông Nam Á đ&#c t&#ch&#c t&#i Hà Nội. Gần m&#t n&#a trong số 27 qu&#c gia có m&#t t&#i h&#i ngh&# đã bày tỏ sự ủng hộ đ&#i với l&#i kêu gọi của Hoa Kỳ về việc tìm ph&#ng th&#c m&#i đ&# gi&#i quy&#t tranh chấp.

Trên hết, Trung Quốc (Đài Loan), Brunei, Mã Lai, Phi Luật Tân, và Việt Nam đều đòi hỏi chủ quyền lãnh thổ trong Biển Đông. Ngay cả Nam Dương cũng có m&#t ph&#n lãnh h&#i n&#m trong b&#n đ&# của Trung Quốc. Nhưng đòi hỏi chủ quyền của Việt Nam trên đ&#o Hoàng Sa (Paracel Islands) hiện nay Trung Quốc đang chiếm đóng, sự r&#t có thể đ&#a đ&#n xung đ&#t. Chính vì vậy mà sự thân thiện giữa Hoa Kỳ và Việt Nam, m&#t đ&#i th&# truy&#n th&#ng của Trung Quốc, mang tính cách khiêu khích. Đi&#u này s&# còn th&# hi&#n m&#nh m&# h&#n vào năm 2011, khi Hoa Kỳ tăng cường th&#a hi&#p với Việt Nam về sự hợp tác nguyên tử dân sự. Đ&#i với nh&ng quan sát viên Trung Quốc, việc này như c&#nh đ&#n sự hợp tác gây tranh cãi t&#ng t&# với n&# Đ&# và có vẻ liên hệ tới chi&#n lược be b&# của Hoa Kỳ.

Tuy nhiên, Trung Quốc đã gây ra sự nghi ngờ của các n&#c láng gi&#ng. Các t&#u của Trung Quốc coi Biển Đông như m&#t cái h&# của Trung Quốc. Nhưng b&#n đ&# bí &#n của Trung Quốc cho thấy Trung Quốc đòi hỏi chủ quyền trên nh&ng vùng r&#t l&#n v&#t ra ngoài c&# nh&ng ph&#m vi có thể chứng minh đ&#c dù sự d&#ng c&#ch&# quy&#n trên các hòn đ&#o Hoàng Sa và Trường Sa. Trong năm 2010, Trung Quốc phô trương bằng cách cho m&#t t&#u ngầm nh&# c&#m c&# d&#i lòng biển sâu đến h&#n hai d&#m (chính xác là 3,759 th&#c).

T&#m &#nh h&#ng của h&#i quân Trung Quốc không nh&ng bành tr&#c sâu h&#n mà còn phát triển

Thời gian để chuẩn bị cho một ngày mùa gió

Tuy nhiên nhiều chiến lược của gia Hoa Kỳ tiếp tục tin tưởng rằng quan niệm Trung Quốc bất kỳ sự sụp đổ mà họ thu được của Hoa Kỳ là vượt xa thực tế. Trong khoảng thời gian sắp tới, Hoa Kỳ sẽ tiếp tục là một thế lực hàng đầu đứng đầu trong Biển Đông, nhưng không thể để có thời cơ để mất nền hòa bình. Công việc này đòi hỏi những diễn đàn để giải quyết những tranh chấp trong vùng chứ không chỉ là những nơi để trở chuyển. Trung Quốc đã có thời gian để nhìn những diễn đàn để tranh luận về Biển Đông bằng cách tiếp cận những vấn đề bàn cãi về những tranh chấp ngoại lệ từ những buổi họp song phương.

Trong năm 2011, tình hình sạt lở rất nghiêm trọng ở vùng Đông Nam Á cũng như hoạt động ngoại giao đa phương song mang lại lợi ích cho cả vùng. Quyển lịch của Đông Nam Á đòi hỏi một cách tiếp cận mới để giải quyết những căng thẳng nội bộ một cách dễ dàng – thí dụ như giữa Nam Dương và Mã Lai hoặc giữa Cam Bốt và Thái Lan. Chỉ cần dù Hoa Kỳ tiếp tục bảo vệ sự an toàn trong vùng những sự không chắc chắn của mãi mãi.

A Sea of Troubles.
Simon Long, Columnist, Singapore.
The World in 2011, The Economist.